

IEDEREEN IS GELIJK, MAAR DE EEN IS MEER GELIJK DAN DE ANDER

Mijn moeder debiteerde vroeger al de stelling dat het bijwaard van graad “te” een negatieve betekenis heeft. Vele jaren later ontdekte ik dat mijn goede ma een sprotje woorden had vergeten en dat zij aan haar repertoire ook zelfstandige naamwoorden met het voorvoegsel “over-“ had moeten toevoegen. Wat dacht u bijvoorbeeld van woorden als overdrijving, overmaat, overmoed etc.?

Misschien mag ik dit soort substantiva met een praktijkvoorbeeld duidelijk maken en u bewijzen dat bv. “overdrijving” voor de één ’n noodlottig effect sorteert en voor de ander een dagelijks taalelement vertegenwoordigt.

Op de school waar ik les gaf hadden wij een collega Nederlands die wegens een (licht) hartinfarct vermindering van lesuren kreeg en enkele jaren later volledig werd afgekeurd.

Wat neerlandici nu eenmaal ver doet uitsteken boven de normale mensheid is dat zij het vermogen bezitten om van onze moerstaal een verfijnd instrument te maken. Waar wij, eenvoudige zielen, al snel veronderstellen dat iemand grofstoffelijk zit te overdrijven of te liegen, moet men bij neerlandici niet zo snel deze diskwalificatie gebruiken. Het kan namelijk best zijn dat deze fijnbesnaarde verbalisten iets heel anders met u als toehoorder voorhebben en dat zij u aan het inwijden zijn in wat de stijlkunde de term hyperbool heeft meegekregen. Toegegeven: hyperbool is een sjiek woord voor overdrijving en stijlkunde hanteert u óók in vele vormen, maar het gaat om het nuanceverschil tussen de eenvoudigen van harte en de meer begenadigden onder onder ons.

Zo hadden wij bijvoorbeeld op de middelbare school een leerling die ontzettend slim was. Als Chris (zo heette hij) een fout maakte was dat in de ogen van de leraar een vergissing maar als wij gewone leerlingen” dit deden was dat een enorme stommitieit.

Om nu even terug te komen op onze neerlandicus. Omdat de man na zijn WAO zijn vrije tijd enigszins diende te vullen gebeurde dat met grote frequentie met bezoeken aan zijn oud-collega’s. Ook wij lagen op zijn aanlooproute en wanneer de eerste beleefdheidsfrases waren uitgewisseld nam Harrie het gesprek stevig in handen en vergastte ons dan steevast op het verloop van zijn ziektebeeld. Het zou ons te ver voeren om een gedetailleerde schets van zijn ziekte te geven; wat wij wel wisten was dat hij zijn eerste aanval had gekregen tijdens een avondlijke fietstocht en zwalkend nog net in staat was om bij een arts aan te bellen.

Wat ons echter na verloop van tijd verbaasde was niet de verslechtering van zijn gezondheid (volgens ons was zelfs het tegendeel het geval) maar wél de wijze waarop hij de maandelijkse controle en de toegediende medicamenten beschreef.

Naarmate de jaren verstreken (hij leeft overigens nog steeds) werden in zijn relaas de instrumentaria waarmee hij werd onderzocht hoe langer hoe huiveringwekkender; daarnaast was volgens ons het effect van de medicijnen die hij kreeg voorgeschreven zó krachtig dat waarschijnlijk alleen hij en enkele goeddoorvoedde Zuid-Afrikaanse olifanten uit het Krügerpark tegen deze medicatie bestand waren.

En nu de moraal van het artikeltje:

Enkele weken zaten Lia (van Roermund) en ik aan de bridgetafel met als tegenstanders Georgine Dujardin en Teun Satijn. We geven eerst het diagram en zullen daarna het geheel van commentaar voorzien.

	Lia	
	♠76	
	♥984	
	♦AVB852	
	♣H2	
Georgine		Teun
♠HVT52		♠984
♥B		♥H53
♦74		♦H63
♣AT863		♣V975
	Cor	
	♠AB3	
	♥AVT762	
	♦T9	
	♣B4	

Biedverloop:

Zuid	West	Noord	Oost
1♥	1♠	2♦	2♠
3♥	pas	4♥	a.p.

De uitkomst was ♠H door mijn Aas in Zuid genomen. Daarna speelde ik vanuit zuid de ♦T in Noord overgenomen met ♦B. Deze slag hield. Daarna liet ik van Noord ♥4 bijspelen en legde in Zuid ♥V. Bij West viel ♥B. Vervolgens speelde ik ♣4 richting de Heer, maar die slag werd voorgenomen door Georgine met het Aas. Zij speelde nu klaveren terug voor ♣H en op dat moment ging ik grandioos in de fout. Wat deed ik namelijk: ik werd overmoedig (12 slagen in het verschiep want ruitensnit zat toch bij West?!), werd hebzuchtig en –nog erger- ik dacht “te”intelligent te zijn. Met ander woorden de hyperbolen, die in het Nederlandse taalgebruik gevaarloos zijn, speelden mij parten en leverden mij een dikke nul op en de hilariteit van drie tafelenoten. Mijn redenering was als volgt: “De eerste ruitensnit was succesvol, welnu; ik herhaal hem en met de ruiten 3-2 haal ik 6 ruiten, vijf hartenslagen en ♠A binnen voor 12 slagen. Ik ging dus naar mijn hand met de hartensnit, trok de laatste troef en inderdaad; bij Teun viel ♥H en nam vol vertrouwen de ruitensnit. Hierna viel helaas het doek, want nadat Teun aan slag kwam kwam hij natuurlijk schoppen terug en ik verloor opeens 2 schoppen, 1 ruiten en een klaveren voor één down.

P.S. Diegene die zegt dat Teun mij de kans gaf om 11 slagen te halen krijgt met mij te doen. Teun vergist zich namelijk nooit en in geval hij zich wel vergist is automatisch stelling 1 weer van toepassing.

Cor Hazen oktober 1996